

CIJENA lista: U pretplati za cijavu god. K 48—, za polugodište K 24—, tromjesečno K 12—, mjesečno K 4—, u maloprodaji 16 fl. pojedini broj. OGLASI primaju se u pravilnici lista trg Cuztoza 1

Godina IV.

U Pullu, subota 25. svibnja 1918.

Broj 1030.

Roditeljima na Velom Vrhju!

Sigurno ste već čuli za to što ste mogli i u našem listu čitati o tom, da će se dne 2. lipnja (juna ili pomajca, kako vi velite) dakle do osam dana obdržavati u privatnoj školi na Velom Vrhju skupština, koja će odlučiti, ima li se na Velom Vrhju otvoriti javna škola, i kakva škola će to biti. Oblast vam tu ide na ruku, jer pita vas, da kažete hoćete li školu, i kakvu biste školu htjeli.

A kad oblast, koja je inače prema nama suzdržljiva, toliko nam ide na ruku, moramo i mi gledati, da ono, što nam se pruža i prihvatimo, da ne prespavamo taj zgodan trenutak, koji bi mogao biti sudbonosan za stotine naše djece, za tisuće naših budućih ljudi. Osjećamo danas, što znače svakojake muke, pretrpjeli smo mnogo, mnogo toga. Vidjeli smo, kako onaj, koji je spretniji i više znađe, bolje prolazi, svagdje se znađe bolje snaći i sve znađe bolje iskoristiti i za sebe i za svoju porodicu, nego onaj, koji je neučen i nepismen. Škola je dakle ono, što čini da ljudi budu potpunim ljudima; onaj narod, koji ima više škola veći se, da je prosvjeđeniji, sposobniji i igra u svijetu veću, doličniju ulogu. Onaj pak narod koji ima mnogo nepismenih ljudi, kao što imade naš, mora da obavlja najteže poslove, da služi i da se pokorava drugome, koji imade više škola i bolje se pripravio za život.

Dužnost je sveta za to svakog oca i svake majke, da šalje svoje dijete u školu, da gleda i nastoji da se to njihovo dijete ne izgubi u svijetu neuko, bez poznavanja svijeta i bez ikakvih ciljeva. Dužnost je njihova, da na to svoje dijete pazе, da ga pošteno odgoje, a pošto oni ne mogu, da ga posvema pripreme za buduću život, jer sami malo znadu, moraju prepustiti svoje dijete, da im ga za život pripravi onaj, koji to umije, a to je škola i učitelj.

Dakle škole nam treba. Treba da djeca budu znala više nego roditelji, da budu svojim mislima bolje shvaćala svijet i život u svijetu, da budu mogla tako lakše dobiti onaj komad kruha, za koji se danas svaki bori. Ako roditelji svoje djece ne šalju u školu, onda im sami uništavaju budućnost, sami im kopaju propast i sami ih osuđuju na najteži život, kroz koji će lutati ne znajući ni kako, ni kamo, kao blijedne izgubljene ovce. To će dijete, koje radi krivnje roditelja svojih nije moglo polaziti škole i učiti, s pravom u kasnijem očajnom životu, plinom teških muka i napornog rada, proklinjati svoje starije, koji su ga na svijet dali, ali mu za to nisu dali nikakvog oružja i spremne, da se uspješno u životu bori i pošteno i čovječanski uzdrži.

Sada dolazi pitanje kakvu školu imaju dječaci zahtijevaju Velevršćani. Odgovor je jasan. Neka pitaju i neka zahtijevaju školu u onom jeziku, u kojem oni doima govore.

Hrvatsku školu!

Jedino škola u onom jeziku, u kojem govori dijete sa svojom majkom, škola u njegovom materinskom jeziku može udovoljiti prvim duševnim potrebama djeteta. Jedino naš učitelj u našem jeziku može s ljubavlju i brižnom nježnošću učiti naše dijete. U toj školi će jedino dijete pravo upoznati, što je i što treba da čini, da postane valjanim i cijenjenim članom ljudskoga društva. Samo naša, hrvatska škola, može odgojiti naše dijete. Krive su misli, da je bolje dati dijete u tuđu školu, u njemačku ili talijansku, jer da se tobože dijete nauči još jednom jeziku. U tuđoj vam se školi dijete zadržava nekada i nauči jezik, ali to blijedno i sažaljivanje uvijek jedno dijete zaboravi onda na svoj vlastiti jezik, zaboravi na svog oca i svoju majku i pljuva nahuškanom od naših neprijatelja na svoj rod. A mnogo se dijete tamo iskvari, ne može se snaći među tom tuđim djecom, ne može ga razumijeti nauku tuđeg učitelja i dijete postane polovičnim čovjekom; kome narod veli, da nije ni simo ni tamo. A dijete, koje se odgoji u tuđoj školi i prigrlji tuđi jezik a svoj zaboravi, dobije sramotan žig na svoje čelo, ljudi ga okruže izdajicom i s prezirom se od njega ođalečuju.

Mi trebamo naše škole, da u njima odgojimo naše ljude. Ako posadite domaću dobru mladicu u domaću zemlju, na koju je mladica navikla, mladica će se razvijati u krasno stablo, i donijet će ploda. Ali ako posadite tu mladicu u tuđu zemlju, koja nije za nju prikladna, mladica će brzo usahnuti i ne će donijeti nikakvog ploda. A naše dijete, dodje u naše škole i među naše ljude, postat će valjano, dodje li među tuđi svijet i među tuđe ljude, koji nemaju za nas srca, dijete će se izgubiti i propasti.

Velevršćani! U nedjelju dne 2. lipnja odlučit ćete o budućem životu vaše djece! Ljubite li zajista vašu djecu i želite vi, da vaša djeca budu sretnija, nego li ste moguće, i, dodjite svi na skupštinu i glasujte svi za svoju hrvatsku školu!

Dolazi doba, kad će i naš lijepi hrvatski jezik, svojim govore danas milijuni duša poslati i kod nas

ravnopravnim jezikom sa drugim tuđim jezicima, koje nam još narivavaju. Zato treba da spasimo svako naše dijete, svakog našeg budućeg čovjeka.

Naše nam oblasti daju nerado nešto, što bi nama koristilo. A kad su jednom prisiljene da nam nešto dadu, moramo mi to pripravno i marljivo prihvatiti, ne sa zahvalnošću, jer nam sve to i još mnogo toga više pripada, već dostojno i to moramo također iskoristiti.

Svaki roditelj, to jest otac, a ako nema oca (je li on na bojištu ili mrtav) majka ili skrbnik neka dodje na skupštinu i donese sa sobom isprave svoje djece, koja mogu polaziti školu. Kao isprave, t. j. dokazi da su djeca za polazak škole vrijedi krstini list ili crvena legitimacija, na kojoj su upisana djeca. Neka se nitko ne tješi mišlju, da njega na skupštinu ne treba, da će sve ići i bez njega. Svaki pojedinac neka dodje. To je njegova dužnost. Pri izborima napinjemo sve svoje sile da proturamo kandidata našeg roda. Tu mnogi glasuje za čovjeka, kojega ni ne pozna, ali znađe da je to naš narodni čovjek. Tu, pri glasovanju za školu, svaki glasuje sam za sebe, za svoju djecu, za dobro svoje kuće i svoje porodice, te za dobro svega naroda.

Zato, Velevršćani, dodjite svi! Sramota na onoga, koji obesništi svoj rod i ne dodje glasovati za svoju školu, i to glasovati u nedjelju, u dan, kad nitko ne će biti pri poslu!

Vjerujemo, da ćete doći svi, glasovati svi za hrvatsku školu, čekamo i računamo na Vas!

RATNI IZVJEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 24. (D. u.) Službeno se javlja: Jučer su Talijanci opetovano navalili na naše položaje na Zugna torta i u dolni Ečave izu žestoke, opsežne paljbe. Prve su se dvije navale krvavo skršile već u dobro gadljanoj paljbi naših baterija. Napadač povukao se u svoje jarke. Kod trećeg su jurisa doprli Talijanci tik do naših položaja. Carski strelici 3. pukovnije skočili su iz svojih zakloništa te su se bacili navadnim svojim junaštvom na neprijatelja. Boj iz bliza svršio je sa potpunom pobjedom naših četa. Napadač bio je svuda suzbijen, a zadnje gnijezdo Talijanaca pročišćeno još tijekom noći. Isti su uspjeh imali tri sunci, što ih je neprijatelj kušao proti našim položajima na Monte Asolone. I ovdje bio je svaki put suzbijen. Tako je za Talijance započela 4. godina njihovog grabežnog rata sa teškim po njih neuspjehom. — Poglavlja generalnog stožera.

Njemački.

Berlin, 24. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: Položaj je nepromijenjen. U području Kemmela, na obim stranama Lyse i Scarpe, južno od Somme kao što i između Moreulla i Montdidlera oživjela je topnička djelatnost na večer i također tijekom noći znatno. Pješaka se djelatnost ograničila na izvidničke bojeve. Poduzeće južno od Bucquoy i na Oise donijelo nam je zarobljenika — Ludendorff.

Rat.

Amerikanske su čete stigle, kako javlja „Agence Havas“ u sjevernu Francusku na englesku frontu.

„Agencia Stefani“ širi duge izvještaje, kako je neki talijanski motorni čamac potopio austrijski dreadnought „Viribus Unitis“. Stvar je odviše smiješna, e bi bila vrijedna dugih raspravljanja. Za ovaj navodni uspjeh motornog čamca, koji je jedino potonuo pred pujskim barikadama, spremaju se u Rimu čak i posebne svečanosti! Na prvi mah izgledalo je, da su talijanski mornarički krugovi htjeli svojim fantastičkim prikazom poduzeća iznuditi austrijski dementi, iz kojega bi bili razabrali uspjeh ili neuspjeh njihove akcije. „Agencia Stefani“ nas međutim uvjerava, da tome nije tako. U neutralnim nalme novinama čitamo po tag talijanskog službenog izvještaja još i duge prikaze junaštva talijanske mornarice, u kojima predstavlja zadnji neuspjeli pokušaj nekako vršak svega, što je talijanska mornarica do sad postigla. Nekoji ljudi nijesu niti poslije tri godine rata izgubili smisao za humor!

„Agence Havas“ javlja iz Pariza: U Bordeaux stigao je američki brod sa znatnim brojem poljačkih dobrovoljaca.

„Zürcher Zeitung“ javlja iz New-Yorka: New-yorško brodogradilište Shipping Board postiglo je rekord u gradnji brodova time, što je 16. t. m. predložilo Shipping Boards-u potpunoma dogotovljeni prevoznik brod „Tuckioe“. Od dana, na kojem se počelo gradnjom, do dana potpune izgradnje broda prošlo je 37 dana. Ovaj slučaj nema premca u analama američanske mornarice.

Washingtonski „Chicago Daily“ od 24. travnja javlja, da je u Udruženim državama 2 milijuna momaka pod oružjem i ako je senat dozvolio samo 1.700.000. Kongres ne znađe radi toga uopće, kako velika će se vojska poslati na bojište.

Wolffov ured javlja iz Carigrada: Prema ovamo stiglih vijestima poduzeli su kozaci iz okolice Kubana navalu na muslimane Danomice dolazi do krvavih sukoba. — „Agencia Milli“ javlja iz Batuma: Prema zadnjim su vijestima boljševici zaposjeli Orentakpoe i Petroveck. Boljševici nastoje, kako bi osvojili tjesnac Darton, koji leži između Vladikavkaza i Tiflisa. Muslimanima je do sada išlo za rukom, da ga besprimjerno junaštvom održe. — „Agence Havas“ javlja iz Petrograda: Iz Bakua javljaju, da ljudi boj između muslimana i pristasa sovjeta traje dalje. Prema vijestima bilo je 3000 mrtvih i 3000 ranjenih. Pojedini djelovi grada gore.

Francuski izvještaj od 23. svibnja popodne: Južno od Avre topnički boj na prekide. Napadač neprijatelja u okolici šume Mongival izalovio se. Straže i odijeljenja Francuza provališe u njemačke linije u Champagni, u Avocourtskoj šumi i u Woevreu. Francuzi su kod toga dopremili zarobljenika i ratnog pribora. Neprijatelj je zadnje noći provalio u jednu našu postojanku u odsjeku šume Aveluy. Dva su naša momka nestala. U predjelu Ailette i kod Boisieux-St. Mare poduzeli smo uspješno podhvate te zadali neprijatelju gubitke. Zapljenili smo jednu strojnu pušku. I neprijatelj pokušao je poduzeti protiv naših položaja kod Riez-dy-Vinage, ali je bio suzbijen pušcanom i strojno-pušcanom paljbom. Neprijateljako je topništvo djelovalo tijekom zadnje noći u dolini Ancere, južno od Lensa, istočno od Robecqa i istočno od Nieppsko šume.

Talijanski izvještaj od 23. svibnja: U brdovitom predjelu nije ohostrana obična topnička paljba izazvala nikakvih osobitih poduzeća naših ophodnja. U dolni Valare potjezali smo neprijateljsko patrulu u bliz. Na južnim obroncima Sasso rosso zbilili su se živinski bojevi s ručnim granatama. Uzduž Plave polje se privremeno topnički boj. Suzbili smo invalu neprijatelja protiv mostobrana kod Capostile. U Cava Zuccherina potjeralo je naše odijeljenje unaprijed pomaknutu postojanku neprijatelja te je razorilo njegove obrambene uredjaje. — Talijanski saveznici su ljetači oborili tri aparata neprijatelja te prisilili drugu dvojicu, da sidju. Naši su ljetači bacili uspješno bombe na uzletišta neprijatelja kod Molin di Livenza. Major Baracha polučio je svoju 82. zračnu pobjedu.

Doplani ured javlja iz ratnog stana štampe od 24. svibnja o podne: Bojna djelatnost, koja je, kako smo već javili, zadnjih dana na jugozapadnoj fronti sveudilj rasla, dovela je tijekom jučerašnjeg dana do većih bojeva na tirolskoj fronti. Navale, koje su bile tri puta poduzete između doline Ečave i Zugna Corte, bile su dva puta skršene već našom topničkom paljbom, a treći put posve osujećene u boju momka s momkom. I na Monte Asolone suzbili smo tri talijanske navale.

Sa svih strana množe se glasovi neprijatelja i neutralaca, da je napetost, kako vele, u prosudjivanju događaja, koji imaju nadoći, dospjela do vrhunca. Havas razbija vijest, da Nijemci nastavljaju pripravae za ofenzivu. Francuska je štampa (mi to donosimo prema „Venkovu“), kažu, već pred nekoliko dana pisala, da se je njemačka navala u zarodku izjalovila. Zapovjedništvo sporazuma sastavilo je međutim svoje vojske već tako, da može prkositi novim udarcima. Posve očevidno sakupile se čete u odsjeku među obalom i Amiensom. Jeste to posljedica njemačke ofenzive kod Ypra, koja je kao magnet privukla k sebi vojsku sporazuma. U Vogeziima su, vele, nastupili Talijani. Broj njihovih divizija računao se na 5, što je za Italiju, ugroženo od austrijskih sila, uvijek velika žrtva. Za to su pak poslani francuski pomoćni zborovi u Italiju. Događaji, što se nadoći, bit će za to, vele, tim ogromniji, čim više vremena proteče od posljednje velike bitke. Ljeto 1918. daje tako nasluđivati posvema drukčiju sliku nego li lani u ovo doba.

Wilson je pred malo dana držao na manifestaciji u korist Crvenog križa govor, u kojem je rekao: Prva je dužnost dobiti rat. Ne možemo biti od svoje tvrde odluke da dobijemo rat odvraćeni nikakvim mjerama u svrhu neiskrenog zblizjenja. Što se mene tiče, hoću da budem isto tako na pomoći Rusiji, kao Francuskoj. Ako koji u Njemačkoj misli, da se žrtvuemo k volji svoje vlastite stvari, velim mu, da se vara. Jer slava je ovog rata, u koliko se nas tiče, da je to valjda prvi puta u istoriji rat koji ne ide za dobitima. Ne biih mogao biti ponosan, kad bih se borio za osvajačke ciljeve, ali mogu biti ponosan, da se borim za čovječanstvo. Ako oni žele mir, neka pristupe i posredovanjem povjerenih zastupnika neka polože svoje uvjete na stol. Mi smo svoje položili. Oni znadu, kakvi su.

Iz Rusije.

Moskva, 18. Havas. Javljaju iz Smolenska, da je Ukrajina uzajmila kod hanaka središnjih vlasti 60 milijuna rubalja.

Stockholm, 18. Havas. Javljaju iz Moskve, da je pučki komesar za vanjske poslove, Cičerin, odaslao ruskom poklisaru u Berlin prosvjed protiv proglašenja neodvisnosti sa strane one kaukaske vlade, koja se nazivlje „Udruženjem pučanstva kaukaskih brda“. Cičerin opozoruje na to, da su se stanovnici obale Crnog mora, Kubana, Kursa i Deghestana već odavno izjavili za nerazriješivo ujedinjenje sa ruskom državom. Radi toga javlja, da će vlada nastupati bezobzirno proti atentatu, počinjenom od pojedinaca na volju naroda, jer ovaj postupak predstavlja uzurpaciju.

Kijev, 18. Državni ministar von Waldow stigao je danas ovamo sa nekoliko činovnika, da vijeća sa njemačkom delegacijom u Ukrajini. — Na trgovačkoj skupštini u Kijevu predočio je predsjednik Kijevskog odbora na slijedeći način prilike željeznica u Ukrajini: Djelo radnika smanjilo se na trećinu, a ono namještenika u pisarnama na šestinu. Na željeznici u sjevernom Donecu imade 2386 suvišnih radnika sa gocišnjom plaćom od 6.5 milijuna rubalja. Takvih radnika imade na jugozapadnim

željeznicama preko 16.000 sa plaćom od 46 milijuna rubalja. Ukupni izdaci ukrajinskih željeznica za suvišno osoblje iznose 200 milijuna rubalja. Za taj bi se novac moglo sagraditi 1000 vrsti novih željeznica. Za odbore namještenika troši se na godinu 24 milijuna. Bruto-prihodi ukrajinskih željeznica bili su godine 1918. tri puta veći nego li godine 1916. Ali troškovi su za to poskočili za peterostruko. Radi toga iznose gubici na 16.221 kilometara ukrajinskih željeznica 800 milijuna rubalja, dakle toliko, koliko su u mirno doba stajale sve ruske željeznice ukupno.

Moskva, 19. Havas. Iza padca Sebastopola upravio je njemački zapovjednik na zapovjednika crnomorske mornarice poziv, neka dodje u Sulinu, na ušću Dunava, u svrhu pregovaranja o udesu crnomorskog brodovlja. Odaslanstvo brodovlja otišlo je u Sulinu.

Moskva, 19. Havas. Odljepljenje Semenova, koji je organizovao pokret protiv boljševika, unišilo je u Čitu te je zaposjelo važnu željezničku stanicu u Mandžuriji.

London, 19. Havas. „Daily News“ javljaju iz New-Yorka: Potvrđuje se vijest, da se je Kerenski iskrcav u Udruženim državama, e bi tamo organizovao bojne sile protiv boljševika. Amerikanski socijaliste tvrde, da je Kerenski spreman primiti pomoć kozaka i Japanaca.

Kijev, 20. Socijalni federalist Selugin, koji je bio ministar pravosuđa u ministarstvu Holubovića, bio je imenovan predsjednikom ukrajinske delegacije za pregovaranja sa Velikom Rusijom. — Nadbiskup Anton Iz Charkova bio je izabran metropolitom za Ukrajinu. Novi je metropolit reakcionarac te je prije bio nadbiskup u Žitomiru.

Berlin, 22. Leo Lederer, izvjestitelj „Berliner Tageblatta“ javlja tome listu iz Kijeva o nesnosnom stanju u Petrogradu. Petrograd se nalazi u katastrofalnom položaju, kao nikada dosad. Kruha nema. Pučanstvu se izdaju ostaci krumpirove muke i pečiva. Crveni glavni grad stoji na rubu propasti. Jedino sa svim silama organizacije sovjeta i upotrebom svih sredstava, koja moraju odmah početi djelovati, može se spasiti položaj. Neuporaba svih sredstava jest zločin napram sovjetima i socijalnoj republici, zločin napram socijalnoj svetovnoj revoluciji. Prema „Našem Slovu“ pojavljuju se u okolici Petrograda nemiri uslijed glada. Zastupnici prehranbenih organizacija sovjeta se zlopostavljaju. Osobitb žestoki bijahu nemiri u Kolpi i Sestoršecku, gdje se na revolucionarne buntovne boljševičke radnike pucalo sa strojnim puškama. Predsjednik prehranbenog odbora Nikolajev željeznice upravio je na vijede pučkih povjerenika ovaj brzogov: „Podučite me, kako da se nabavi kruha za radnike! Mjesto dvjesto vagona, koji su imali travnja stignuti, primismo ih osam, iz Sibirijske mjesto stotnaest vagona ovsu, osam vagona. Radnici ostavljaju službu i odlaze. U nekoliko dana i željeznica će mirovati. Pomozite, inače nema spasa“. U Putilovskim radionama obdržavale su se burne skupštine radnika, jer su htjeli radnici da povedu agitaciju za nove izbore za sovjet radničkih i vojničkih vijeća. U ime vlade dostavljše se Linovjev i Volodarski, da odvrate radnike od tog čina. S teškom mukom uspjelo im, da nadju većinu za zastupnike boljševičke vlade. Medjutim stupa vlada u svojim radikalnim reformama dalje. Kod ukidanja zakonitog nasljednog prava oporuke pripustilo se iznimku samo za imanja ispod 10.000 rubalja. Sve ostalo nasljedeno dobro postaje vlastništvom socijalne republike. („Berliner Tageblatt“.)

Moskva, 24. (D. u.) Hetman Ukrajine, general Skoropadsky, obavijestio je vijeće pučkih povjerenika službeno, da je spreman, započeti sa raspravama, e bi se doskora započela mirovna pregovaranja u Kijevu.

* **Carska se dvojica** vratila danas, 24. t. mj. iz Carigrada i Sofije u Baden.

* **Parlament.** Predsjednik kršćansko-socijalnog udruženja, Hauser, vijećao je danas prije podne sa ministrom-predsjednikom dr. vit. Seidlerom o novom sazivu parlamenta i o načinu, kako bi se mu zamjalo djelovanje, kao što i o unutarnjem položaju.

* **Zračna navala na Pariz.** „Progres de Lyon“ javlja iz Pariza: Kod jučerašnje zračne navale bilo je nekoliko bomba bačeno na predgrađe Pariza. Nastao je jedan požar. Zračna je obrana glavnog grada bila ponovno pojačana.

* **Rat na moru.** Wolffov ured javlja: U zatvorenom području oko Engleske potopile su njemačke podmornice opet 15.000 brutto registarskih tona.

* **Zračna navala u Zeebrügge.** Reuterov ured javlja: Tijekom zračne navale u okolici od Zeebrügge potopili su naši aeroplani jedan razarač.

* **Ugovor o ratnim zarobljenicima i interniranicima.** Wolffov ured javlja, da je 15. svibnja bio na temelju pregovaranja potpisan ugovor između njemačke i talijanske vlade o izmjeni ratnih zarobljenika i interniranih civilista. Prema tom ugovoru bit će otpušteni u domovinu u prvom redu obostrani teško ranjeni i teško bolesni ratni zarobljenici kao što i sanitetno osoblje.

* **Mirovna pregovaranja sa Finskom.** Dopisni ured javlja: Austro-Ugarska priznala je mjeseca siječnja nezavisnost Finske. Tada je Finska izrazila želju, kako bi sklopila s Austro-Ugarskom mir, što je ožujku mjeseca već sklopila sa Njemačkom. Austro-Ugarska izjavila se spremnom. Odnosne su rasprave započele jučer u ministarstvu vanjskih posala. Radi se o mirovnom ugovoru i o dodatnim gospodarskim i pravopolitičkim pogodbama. Vođenje ovih pregovaranja bilo je povjerenje s austrijske strane pokliseru Merelyu. Finski opunomoćenici su državni savjetnik Hjeld, finski poslanik u Berlinu i poslanik u Kristijaniji profesor Serlachius.

* **Amerika.** Reuterov ured javlja iz Washingtona: Predsjednik je Wilson odobrio zakonsku osnovu, u kojoj se određuje, da se svi mladići, koji su svršili poslije 5. lipnja 1917. 21. godinu, moraju prijaviti za vojnu službu.

* **Iz Iraka.** „Petit Parisien“ javlja iz Londona: Vodje sinfeinskog pokreta, koji su bili uapšeni u subotu i u nedjelju, bili su prevezeni u Englesku te, izuzevši grofica Markievic, internirani u Walesu. Grofica bila je otpremljena u London. Kažu, da će uapšenike držati u zatvoru i da neće doći pred sud. Novine ističu, da moraju krivci biti kažnjeni, imade li dokaza urote u dogovoru s Njemačkom.

* **Nikaragua.** „Nordeutsche allgemaine Zeitung“ javlja, da se službeno potvrđuje vijest, e je srednja američanska republika Nikaragua proglasila ratno stanje s Austro-Ugarskom i Njemačkom.

Iz slavenskog svijeta.

Iz Slovenije. Vijest, da je bečki nuncij protiv knezu biskupu uveo radi njegovog jugoslavenskog mišljenja crkveno pravno postupanje, izazvala je, kako javlja „Slovenski Narod“ u antantni mnogo pozornosti. Digno se vihor ogorčenja protiv nuncija, jer da progona biskupa, koji je vjerman nastojništvu svoje braće, i kojega hoće da prisile na izdajstvo svoga naroda, te također protiv držanja svete stolice, koja da je dvomišlena i austrofiškog mišljenja. U Francuskoj pak su bili još dalje, te su preračitali uzroke, koji su potakli sv. stolicu na postupak napram biskupu Jegliču. Zato se je Vatikan na temelju svih tih vijesti obratio brzojavno na nuncija glede obavještenja o cijeloj stvari, te je na temelju odgovora konstatovao potom „Osservatore“, da su sve vijesti izmišljene. U engleskom je parlamentu Renald Mac Neill upravio upit na izvanjskog ministra, da li mu je službeno poznato, da je nuncij uveo protiv biskupu Jegliču istragu, jer je podupirao sjedinjenje i emancipaciju jugoslavenskih naroda. Harris je na to odgovorio u imenu Balfoura, da će se informovati. — Medjutim je opet došla vijest „Slovenca“, da se je u Rimu putem svjetovnjaka tužilo biskupa Jegliča. „Slovenski Narod“ pripominje k tomu: Cijela je stvar veoma zanimiva. Imademo u svojoj sredini čovjeka, kojega smo već odavno izopćili, i o kojem svi baš dobro znamo, da mu je igračka doći u Švicarsku, ako treba tamo nastupiti kao bečki agent. O njegovim pokušanim spicakama u Švicarskoj dovođno smo već izvješćivali, i nema valjda ni djeteta, koje ne bi za nj znalo! (Šušteršič (Op. ur.) Nije nam ga trebalo poseble tražiti. — Dne 30. svibnja obdržavat će se u 4 sata po podne u Družničju pri šoštanjju slovenski sastanak. Govorit će narodni poslanik dr. Verstovšek, dr. Korošec i drugi. — Na Vrhniku obdržavat će se veliki manifestacijski sabor dne 2. lipnja. Govorit će dr. Korošec, Jože Gostinčar, dr. Rybarč i urednik F. Smodej. U nedjelju dne 26. o. mj. vrši se veliki manifestacijski sastanak za Jugoslaviju u Št. Vjdu nad Ljubljanom. Govore dr. Korošec i dr. Lovro Pogačnik. Sabor za taborom, sastanak za sastankom. Po gradovima, po selima, po svim krajevima, u svim kutovima slovenske zemlje. Slovenci su mnogo naučili od Čeha; mi, hrvatski dio, jugoslavenskog naroda, daleko smo zaostali. Osobito pak tu u Istri, koja je izložena najvećoj bijedi i najužasnijim mukama i stradanjima, narod je prepušten sam sebi, bez utjehe, bez ojačanja duha. — „Slovenec“ javlja: Vojnik — prostak — Slovenac upitao je pred ma'o dana u nekom mjestancu u Štajerskoj činovnika na kolodvoru nekoliko razjašnjenja glede voznog reda u slovenskom jeziku. Činovnik — slučajno Slovenac — sve mu je objasnio u materinskom jeziku. To je čuo njegov predstojnik postaje, pozvao ga k sebi i opomenuo: Tu je njemačka zemlja, tu se uređuje njemački, i bude li se to opetovalo, prijavit će ga ravnateljstvu. To je, veli „Slovenec“, dovoljno očevidan dokaz, kako postupaju s nama.

Iz češkoga svijeta. „Neue Zürcher Zeitung“ donosi službeni izvještaj bečkog dopisnog ureda o strogim mjerama redarstva u Pragu pod naslovom „Velezdajnički događaji u Pragu“. Spomenuti švicarski list, koji je jedan od onih riječkih inozemskih listova, kojima su danas otvorena vrata u našu državu, te se ne može sumnjati o njegovim simpatijama prema centralnim silama, donosi službeni izvještaj o tim „velezdajničkim događajima“ pod navodnim znakovima. U tom inozemskom listu široko su rastjerane riječi o obustavi Narodnih Listu radi toga, što su nastojali „da pobude raspoloženje i simpatije za antantne države“. A onda će se dopisni ured najedamput čuditi, kako

može da antanta misli, da je javno mnenje u Češkoj njoj sklonu, dok sada sam dopisni ured lahkoumno te vijesti u inozemstvu raširuje. — U Češkoj i Moravskoj priredjuju se sada manifestacije i tabori, na kojima dolaze do izražaja osjećaji naroda u vatrenim i odlučnim protestima Seidlerovim oktrojirkama. Na dvjema takvim taborima u Neveklovu i Sedlačanicama u Češkoj govorio je dr. Zahradnik. Njegov temperamentni govor, koji je u češkim listovima skoro čisto zaplijenjen, silno je djelovao na slušaoce. Iza njegovog govora diglo se u vis na hiljade seljačkih desnica da potvrde svetu prasku zakletvu veličanstvenom narodnom prisegom. Tom se prigodom spontano, bez prigovora, sakupilo za narodni porez češki 15.000 kruna. — Pod naslovom „Iskreni glas njemačkog srca“ donosi praški „Venkov“ članak, u kojem se osvrće na pisanje praške njemačke „Bohemije“, te veli, da to pisanje zaslužuje hvalu za to, što otvoreno, neustrašeno i odlučno propovijeda svoje prusaštvo. „Bohemija“ naime piše, da su sadašnji oktroji samo početak velikog preokreta. „San o slavenskoj Austriji mora biti dovršen — a iz Austrije mora postati opet njemačka Osmarka“. Austrijanac bit će kao Prus — Prus kao Austrijanac! Iz parlamenta treba isključiti Galiciju i Dalmaciju i tako osigurati njemačku većinu! Slovenci se moraju odreći misli, zatvoriti Njemačkoj put na Jadransko more, a Česi moraju živjeti u miru s Nijemcima. „Venkov“ k tomu piše: Ali sada je pitanje, mogu li Slovenci, kojima se pripravlja takva sudbina, šutjeti na to, čime nas je vlada obdarila. Na Čeha je upravljen prvi udarac — Iza njih ima da padne nai osiće Slavenci! Tu je za to prikaz, da se Slavenci stoje u jedinstveni bojni red, u čvrstu falangu te da razvijaju na cijeloj crli boj protiv oktrojirkama. „Boj nam je naviješten, dakle čemo ga povesti, — povest čemo ga svjesni si, da moramo pobijediti“, završava „Venkov“. „Prager Tagblatt“ donosi vijest, u što se upotrebljavaju češke legije. „Italia“ propiše dalje vijesti o dobrovoljnim legijama, koje su poslanc na frontu, te su sastavljene većinom iz Čeha. Glavna je njihova zadaća da izazovu neret u neprijateljskim redovima sticima na zemljacima, koji se među njima bore. To se imade postići pjevanjem narodnih pjesama, češkim povicima i zajedničkim polazanjem na oplođnje k neprijateljskim okopovima. Jezgru legija tvore članovi Sokola, kojima bijaše najbrže povjeren izbor za legije. — „Venkov“ protestuje: „Narodni Listy“ dosad ne izlaze. Već u nedjelju saopćimo, kakvo je ogorčenje izazva ta zabrana. Trajna njihova obustava jest čin, koji pobuđuje užas i liberalnijih njemačkih listova: U interesu slobode štampe, u interesu informacija svih slojeva, u interesu političke slobode treba protiv toj zabrani protestovati... U tom su pogledu svi češki listovi zajista istog mišljenja: udarac, koji je pao na „Narodni Listy“, osjećamo svi. Tu treba jedinstva i složnog postupanja! Ne možemo mirno snasati takovo okovivanje češke žurnalistike... Tako govori agrarni dnevnik, kojemu su se sigurno interesi križali u koječem s „Narodnim Listima“. Ali tu su si Česi složili! A na jugu? Kad se obustavi jedan list, drugi se vesele!

Domaće vijesti.

Vojnički koncert na trgu Custoza. Danas u subotu obdržavat će topnička glazba od 5 i puči do 6 sati poslije podne na trgu Custoza prigodom sedmice cara Karla veliki koncert. Tijekom koncerta prodat će se svježe cvijeće u korist zaklade cara Karla. K ovom koncertu pozivlju se učtivo sve vojničke i građanske osobe.

Podčasnika zabava. Sutra u nedjelju, 26. svibnja priredjuju podčasnici vojske u vrtu Narodnog doma veliku zabavu u dobrotvorne svrhe sa koncertom, plesom, srećolovom sa nagradama, streljanjem na golube itd. itd., k kojoj se osim podčasnika i kancelista c. i k. ratne mornarice pozivaju također gg. časnici, vojnički i državni činovnici, ženske pomoćne sile razreda A pujske postatke. Početak u 4 sata, svršetak u 9 na večer. Ulaznica za gospodu 2 kruna, za gospodje 1 krunu. Pivo, vino i hladna pića stajat će na raspolaganje. Pozivnice izdavaju se samo građanskim osobama.

Mali oglasi

Dvije marljive, poštene žene za pranje sudja traži časnička mensa. — Prijave kod „Telegraphenabteilung“, zgrada lučkog zapovjedništva.

Prodaje se kuća radi odputovanja. Upitati se ulica Epulo broj 14, II. kat.

Drvo, daske, daščice, grede i balvane svake vrsti mogu se kupiti kod Ceste Francoschnija u Sišanskoj ulici 47.

U trgovini pokućstva, Fil. Barbalica, u Sišanskoj ulici, prodaje se novo pripjelelo pokućstvo.

Razredna lutrija. Srećke 10. razredne lutrije mogu se dobiti u Pulji kod tvrtke Jos. Krmpotić, trg Custoza, ulica Fran Ferdinanda br. 3.

GIJENA listu: U pr... za državu pod. K 4... za polugodište K 4... tromjesečno K 12... godišno K 4.—, u mal... daji 16 fl. pojedini... OGLAŠI primaju... upravi lista trg Custoza

Godina IV.

Novo njema

U svoje vrijeme realka, koja bje... 10 godina zatvor... preuzela ju je... c. kr. državnu g... realku, dakle dvi... dok smo mi Hr... jednu trorzrednu vojačku pučku... ove naše škole d... nastojati, da dob... hrvatskih škola... nam morale dati... da se moralo ut... niće. Ovo bi bilo... su naše škole u... prama ovomu m... trorzrednice. D... kazuje li činjenic... lama upisano ok... se nadamo, da... prama broju dj... imati u Pulji nes... na pokrajinskim

Prije spom... stajala u Pulji m... Madžara zatvore... ruke. U Pulji pu... ričke pučke i... ove se škole im... ope! na pritiska... stanovištu, da c... za njemačke ško... nijesmo nikada... polaze njemačke... škole utemeljuju... ima i osim njen... djanskih škola... ove zadnje i t... dejce.

U zadnje v... nim i moćnari... ljepše zgrade. M... koja daleko zao... strane pujske o... samo ta, što je... dađe potrebite... javne škole, nu... skrbi ili daje... svoje zgrade. C... prvom redu duž... stimo, da njezin... bi mogla tako... škole. Za državu... država i morna

Rekli smo, narička škola. K... ove škole ne b... drugu njemačku... nadoknadiju nje... preuzela i sve... školama, uračun... Time bi dakako... vanje njemačkih... jeća državna nj... uzgaja njemačku... državnički uvjede... njemačke škole

Dok se mi... stupničke u Beču... otvorenje njema... dok imamo na h... u Istri, obračam... stupničke, neka... otvorenja njema... rečen općinski p... jeće općinske z... jinske škole u P... škole. Ako vlad... našoj pokrajini... hrvatskih škola